

Evelina Kristanova

NA MARGINESIE WYDAWNICTWA MŁODYCH BIBLIOTEKOZNAWCÓW

Większość polskich ośrodków akademickich, w których prowadzone są studia bibliotekoznawcze posiada studenckie koła naukowe. Z przeglądu wiadomości zawartych na ich stronach internetowych wynika, że najwcześniej w 1960 r. powołano do życia Koło Naukowe Bibliotekoznawców Uniwersytetu Wrocławskiego¹. Jego pierwszym przewodniczącym był ówczesny student, a obecny profesor i znany bibliolog Krzysztof Migoń. W latach 70. powstało Koło Naukowe przy Zakładzie Filologii Polskiej i Bibliotekoznawstwa w Wyższej Szkole Nauczycielskiej na Wydziale Humanistycznym w Bydgoszczy, które podzieliło późniejsze losy trzykrotnie zamykanego kierunku². Obecnie Koło Naukowe Bibliotekoznawców funkcjonuje przy bydgoskiej Katedrze Informacji Naukowej i Bibliologii Uniwersytetu Kazimierza Wielkiego³. Oprócz tego działają zrzeszenia przy największych ośrodkach: Koło Naukowe Instytutu Informacji Naukowej i Studiów Bibliologicznych Uniwersytetu Warszawskiego⁴, Koło Naukowe Studentów Informacji Naukowej i Bibliotekoznawstwa Uniwersytetu Jagiellońskiego⁵, Studenckie Koło Naukowe „Bibliolog” na Uniwersytecie Pedagogicznym w Krakowie⁶, Sekcja Bibliograficzna Koła Naukowego

¹ *Koło Naukowe Bibliotekoznawców*, [online], [data dostępu: 21.12.2010], dostępny w Internecie <<http://www.ibi.uni.wroc.pl/strona24/index.html>>; D. Pietruch-Reizes, *Od Redakcji*, „Nowa Biblioteka” 2010, nr 1, s. 8.

² *Strona Koła Naukowego Bibliotekoznawców*, [online], [data dostępu: 26.02.2011], dostępny w Internecie <http://kinib.kolo.ukw.edu.pl/?page_id=409>.

³ Tamże, [online], [data dostępu: 26.02.2011], dostępny w Internecie <<http://kinib.kolo.ukw.edu.pl/>>.

⁴ *Koła Naukowe IINiSB UW*, [online], [data dostępu: 26.02.2011], dostępny w Internecie <http://kn.bibliotekarz.org/?page_id=2>.

⁵ *KNS INIB UJ*, [online], [data dostępu: 26.02.2011], dostępny w Internecie <http://www-old.inib.uj.edu.pl/kolo_naukowe/index.html>.

⁶ *Studenckie Koło Naukowe Bibliolog*, [online], [data dostępu: 26.02.2011], dostępny w Internecie <<http://www.up.krakow.pl/knbib/index.html>>.

Bibliotekoznawców Uniwersytetu Śląskiego⁷, Koło Naukowe Bibliotekoznawców Uniwersytetu Łódzkiego⁸, czy Studenckie Koło Naukowe Bibliologów „Ekslibris” na Uniwersytecie Humanistyczno-Przyrodniczym⁹.

Zapewne ze względu na prężnie działający Zakład Wiedzy o Prasie przy Instytucie Informacji Naukowej i Bibliologii na Uniwersytecie Mikołaja Kopernika zaczęło działać od 2006 r. Prasoznawcze Koło Naukowe Studentów¹⁰. W tymże uniwersytecie istnieje również Koło Naukowe Specjalistów Informacji. Najmłodsze jest Studenckie Koło Informacji Naukowej „Palimpsest”, które miało rozpocząć działalność na początku 2011 r. na Uniwersytecie Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie¹¹. Obecnie jedynie reaktywowany w 2008 r. Zakład Informacji Naukowej i Bibliotekoznawstwa w Białymstoku nie posiada jeszcze stowarzyszenia studenckiego.

O działalności kół dowiadujemy się ze sprawozdań i relacji z prowadzonych prac. Studenci wygłaszają referaty, prowadzą dyskusje, uczestniczą w spotkaniach ze znanymi ludźmi książki, prowadzą akcje związane z książką, podejmują badania czytelnictwa, organizują konferencje ogólnopolskie, współpracują z różnymi instytucjami, wyjeżdżają na wycieczki do bibliotek itp. Na stronach internetowych czytamy o organizowanych wystawach¹² i warsztatach¹³. Każde z kół posiada ponadto swój tytuł prasowy. Znane są: bydgoskie „In Crudo”¹⁴, łódzka „Niezycielna Sygnatura”¹⁵, toruńskie „Między Regałami”¹⁶, krakowska

⁷ *Koło Naukowe Bibliotekoznawców Uniwersytetu Śląskiego* [online], [data dostępu: 26.02.2011], dostępny w Internecie <<http://ibin.us.edu.pl/kolo/index.html>>.

⁸ *Koło Naukowe Bibliotekoznawców Uniwersytetu Łódzkiego* [online], [data dostępu: 26.02.2011], dostępny w Internecie <<http://www.bibliotekoznawcy.uni.lodz.pl/>>.

⁹ *Koła naukowe* [online], [data dostępu: 26.02.2011], dostępny w Internecie <<http://www.ujk.edu.pl/site/683>>; *Studenckie Koło Naukowe Bibliologów „Ekslibris”* [online], [data dostępu: 26.02.2011], dostępny w Internecie <http://www.ujk.edu.pl/ibib/index.php?option=com_content&view=category&layout=blog&id=117&Itemid=93>.

¹⁰ *Prasoznawcze Koło Naukowe* [online], [data dostępu: 26.02.2011], dostępny w Internecie <<http://pkn-umk.blogspot.com/>>.

¹¹ *Palimpsest Studenckie Koło Informacji Naukowej* [online], [data dostępu: 26.02.2011], dostępny w Internecie <<http://www.palimpsest.umcs.lublin.pl/historia.html>> *Forum dyskusyjne UMCS*, [online], [data dostępu: 26.02.2011], dostępny w Internecie <<http://umcs.net.pl/index.php?s=d9acbf19428db6e9bd856c12156b5768&showtopic=12220&pid=142506&st=0&#entry142506>>.

¹² http://www.ujk.edu.pl/ibib/index2.php?page=kolo_naukowe.

¹³ *Studenckie Koło Naukowe „Bibliolog”*. Warsztaty książki miniaturowej, <data dostępu: 16.02.2011> <http://www.up.krakow.pl/knbib/arch06-07.html>

¹⁴ *Nowy numer In Crudo* [online], [data dostępu: 16.02.2011], dostępny w Internecie <<http://kinib.kolo.ukw.edu.pl/>>

¹⁵ „Niezycielna Sygnatura” dostępna była tylko w wersji drukowanej; obecnie jest publikowana również w wersji elektronicznej w serwisie www.issue.com.

„Ibinacja”¹⁷, czy niedawno wznowiona jako recenzowany półrocznik katowicka „Nowa Biblioteka”¹⁸. Więcej dowiadujemy się z materiałów pokonferencyjnych i artykułów dotyczących aktywności zrzeszeń¹⁹.

Publikację pokonferencyjną stanowi praca pt. *Profesjonalna biblioteka* w opracowaniu Zbigniewa Gruszki, wydana nakładem Wydawnictwa Uniwersytetu Łódzkiego w 2009 r., która została już zauważona w literaturze przedmiotu²⁰. Przedmowę do niej napisała prof. Hanna Tadeusiewicz, wyrażając aprobatę dla tego rodzaju studenckich przedsięwzięć. Z wprowadzenia autorstwa Z. Gruszki – opiekuna Studenckiego Koła Naukowego Bibliotekoznawców UŁ dowiadujemy się o okolicznościach powstania druku. Inspiracją były dwa spotkania kół studenckich w Łodzi: Ogólnopolska Konferencja Naukowa w 2008 r. o zawodzie bibliotekarza zorganizowana przez dr. Jacka Ladoruckiego i Warsztaty Bibliotekarskie zorganizowane rok później na temat profesjonalnej biblioteki. W skład niewielkiej objętościowo książeczki (92 strony) weszło 12 krótkich artykułów, których autorami byli członkowie studenckich kół bibliotekoznawców funkcjonujących przy polskich ośrodkach akademickich. Większość (siedem z nich) dotyczyło zawodu bibliotekarza. Uwzględniono przy tym doświadczenia bibliotekarstwa polskiego i zagranicznego. Niestety nie

¹⁶ Praszoznawcze Koło Naukowe. Między Regałami [online], [data dostępu: 16.02.2011], dostępny w Internecie <http://pkn-umk.blogspot.com/p/miedzy-regaami_25.html>.

¹⁷ Ibinacja [online], [data dostępu: 16.02.2011], dostępny w Internecie <http://www-old.inib.uj.edu.pl/kolo_naukowe/ibinacja/ibinacja.htm>.

¹⁸ <http://sekcja-bgr.wikidot.com/nowa-biblioteka>; <http://gu.us.edu.pl/node/242881>.

¹⁹ Np. Z. Gruszka, *Z doświadczeń Studenckiego Koła Naukowego Bibliotekoznawców Uniwersytetu Łódzkiego w organizacji kursu komputerowego dla słuchaczy Łódzkiego Uniwersytetu Trzeciego Wieku*, „Biuletyn EBIB” 2007, nr 6 [online] [data dostępu: 14.12.2010] <<http://www.ebib.info/2007/87/a.php?gruszka>>; B. Iwańska-Cieślik, *Koło Naukowe Bibliotekoznawców*, „Głos Chełmyński” 2009, nr 12, s. 6; Np. D. Denesewicz, B. Iwańska-Cieślik, *Koło Naukowe Bibliotekoznawców przy polskich uczelniach w latach 2000- 2009*, w: *Materiały I Kongresu Studenckich Kół Naukowych Uczelni Bydgoskich „Studenci Miastu i Regionowi”*, red. M. Dombrowicz, M. Macko, Bydgoszcz 2009, s. 29-34; M. Karwowski, B. Iwańska-Cieślik, *Przeszłość i przyszłość Koła Naukowego Bibliotekoznawców*, tamże, s. 57-63; B. Iwańska-Cieślik, N. Kozłowska, *Miniony rok działalności Koła Naukowego Bibliotekoznawców w pigułce*, [online], „In Crudo” 2009, nr 1; M. Karwowski, *Wyszukiwarki internetowe – narzędzia wypierające bibliotekarza*, w: *Materiały II Kongresu Studenckich Kół Naukowych Uczelni Bydgoskich „Studenci Miastu i Regionowi”*, red. M. Dombrowicz, M. Macko, Bydgoszcz 2010, s. 86-89.

²⁰ Zob. B. Koryś, *Przegląd piśmiennictwa krajowego*, „Przegląd Biblioteczny” 2010, z. 4, s. 527; Rec. A. Szczeńniak, *Profesjonalna biblioteka: materiały pokonferencyjne Studenckiego Koła Naukowego Bibliotekoznawców Uniwersytetu Łódzkiego* / oprac. Zbigniew Gruszka. – Łódź : Wydawnictwo Uniwersytetu Łódzkiego, 2009. – 92 s. : il. ; 24 cm. – ISBN 978-83-7525-362-7, w: „Nowa Biblioteka” 2010, nr 1, s. 129-134.

wszystkie wypowiedzi miały charakter nowatorski, niektóre powieliły tylko znane i popularne opinie.

Pierwszy artykuł „Bibliotekarz. Kim jest, kim być powinien, kim chce być?” napisany przez Aleksandrę Marciniak (UŁ) dotyczył zawodu bibliotekarza i funkcjonujących w społeczeństwie stereotypów związanych z profesją. Autorka nie ograniczyła się w nim tylko do przedstawienia problemów, ale wysunęła też cenne postulaty zarówno dla bibliotekarzy jak i kierowników bibliotek. Wypowiadając się w kwestii motywacji do pracy napisała: „Z pewnością są obszary, na które kierownictwo konkretnej biblioteki nie ma wpływu (tj. zarobki, lokal), ale wydaje mi się, że pochwalenie pracownika nie wymaga ogromnego wysiłku – a warto, bo liczne badania wykazują, że dobre słowo lepiej motywuje niż podwyżka pensji!”²¹. W drugim artykule „Bibliotekarz – zawód dla wybranych?” Joanna Raj i Piotr Biesiada (UŚ) ukazali mity obecne we współczesnych przekazach medialnych. Studenci przeprowadzili ciekawą ankietę wśród uczącej się młodzieży, w której wykazali powielane wśród respondentów poglądy na temat zawodu bibliotekarza. Szkoda jedynie, że nie została ona bardziej starannie i szczegółowo opracowana. Sam tekst wymaga również korekty i przypisów koniecznych przy cytatach. Przedstawicielki warszawskiego koła naukowego Justyna Grzymała i Marta Ziółek zapoznali w kolejnym artykule „Bibliotekarz w miejscu pracy – wybrane aspekty organizacji i zarządzania w bibliotece” z metodami działalności w bibliotece. Przypomnieli strukturę personelu bibliotecznego i sposoby kierowania biblioteką²². W wypowiedzi nie zawarto nowych treści. Charakter nowatorski posiadał natomiast artykuł Honoraty Kostrzewy (UŚ) „Bibliotekarz biznesowy – kompetencje i zadania bibliotekarza świadczącego usługi na rzecz przedsiębiorców”. Wychodząc od kolebki centrów informacji biznesowej – Stanów Zjednoczonych, przedstawiono w nim przykłady usług tego typu w polskich bibliotekach publicznych. Podkreślono potrzebę wysokich kwalifikacji bibliotekarza (także w zakresie ekonomii, marketingu i kompetencji informacyjno-komunikacyjnych) doceniając darmowość usług. Autorka logiczną i zwięzłą wypowiedź poparła bogatą bibliografią, w której znalazły się także opracowania anglojęzyczne. Zgrabny i sensowny artykuł promujący usługi Pedagogicznej Biblioteki Wojewódzkiej im. prof. Tadeusza Kotarbińskiego w Łodzi napisali Justyna Chylak (UŁ) i Piotr Szeliowski (PBW), szczegółowo prezentując zautomatyzowany system obsługi i ewidencji czytelników. Ukazując bogatą działalność edukacyjną i kulturalną

²¹ A. Marciniak, *Bibliotekarz. Kim jest, kim być powinien, kim chce być?*, w: *Profesjonalna biblioteka : materiały pokonferencyjne Studenckiego Koła Naukowego Bibliotekoznawców Uniwersytetu Łódzkiego*, oprac. Z. Gruszka, Łódź 2009, s. 13.

²² J. Grzymała, M. Ziółek, *Bibliotekarz w miejscu pracy – wybrane aspekty organizacji i zarządzania w bibliotece*, w: *Profesjonalna biblioteka...* s. 23-28.

biblioteki w regionie łódzkim, autorzy wykazali, że księżnica jest miejscem przyjaznym dla czytelnika dzięki podejmowanym w niej działaniom innowacyjnym.

W publikacji należy docenić artykuły napisane na podstawie doświadczeń nabytych przez studentów w bibliotekach zagranicznych. Na podstawie praktyk odbytych m.in. w bibliotece Ripon Grammar School w Walii powstał artykuł Natalii Zborowskiej i Marzeny Błach (AP w Krakowie) „Bibliotekarz szkolny brokerem informacji”. Z wypowiedzi dowiadujemy się, że dobrze wyposażone w nowoczesny sprzęt brytyjskie biblioteki szkolne stały się w pełni centrami informacji. Jednocześnie tamtejsi bibliotekarze nie zaniedbują tradycyjnego szerzenia czytelnictwa. Obraz bibliotekarstwa amerykańskiego na przykładzie kilku różniących się od siebie bibliotek (Sterling Memorial Library na Uniwersytecie Yale, Beinecke Rare Books and Manuscripts Library, Biblioteki Tunxis Community College i New Britain Public Library) nakreślił Zbigniew Gruszka. W artykule zatytułowanym „Bibliotekarstwo amerykańskie i zawód bibliotekarza na przykładzie wybranych bibliotek” przedstawił nowe dla polskiego czytelnika wiadomości historyczne, statystyczne (łącznie z danymi liczbowymi o księgozbiorach) i dotyczące współczesnego funkcjonowania księżnic przez pryzmat pracy bibliotekarza. Wspomniał również o unikatowych zbiorach. Danym niestety nie poparto źródłami i bibliografią.

Na mało docenianą pracę bibliotekarza parafialnego (często ochotnika bez wynagrodzenia) zwróciła uwagę Magdalena Kokosińska (UŁ) w wypowiedzi „Bibliotekarz parafialny – ambasador św. Wawrzyńca”. Przedstawiła także problemy lokalowe bibliotek parafialnych. Ciekawy i rzadko obecny w literaturze przedmiotu temat bibliotek romskich w Polsce podjęła Bogusława Kuć (UŁ). Źródła internetowe o ofertach pracy dla absolwentów informacji naukowej i bibliotekoznawstwa oceniła krótko Aneta Katarzyna Ostrowska (UMK). Wzmiankę o możliwości korzystania od 2001 r. z Google Book Search dała Anna Matysek. Książkę zamknął artykuł, w którym Łukasz Niedziałek i Adam Sygnowski (UMCS) po krótkiej historii zawodu zapytali „Czy zawód bibliotekarza ma jeszcze sens?”, przewidując dalsze zmiany w usługach bibliotecznych. Doceniono przy tym nieodpłatność i fachowość udzielanych przez bibliotekarzy informacji.

Scharakteryzowana książeczka, która ukazała się w nakładzie 100 egzemplarzy, pomimo niedociągnięć, drobnych błędów i powtórzeń (przykładowo w dwóch referatach przytoczono tę samą definicję zawodu bibliotekarza) jest cenną inicjatywą młodych bibliotekoznawców i może być pierwszą próbą naukowych poczynań.